

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Svar paa Anmeldelsen af Saga

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 340. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1812_183-txt-shoot-idm179/facsimile.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

tillægger mig: at jeg er den Samme som Dogmatiker, Historiker og Digter. Desse meer maa det smerte mig, naar Aam. udtroffer sig saa tvetydig om denne Endformighed (Kulde dog vel være Enhed) i min Digten og Trogen, Sprog og Mæner, at han let kan troes at formode, den ikke er næretelig (sand) men offeret (hykkel). Vist nok mener jeg det vilde være en filosofisk Umulighed saaledes i forskellige Egne at beholde den samme Synsmåade, naar den ei havde sin Grund i Digt; men jeg troer desuden at turde gentage, at er der endnu i det halvdøde Od paa Papiret Noget som kan vidne om dets Udspring fra Væsenets inderste Kilde, da er det i mine Skrifter vistelig tilfældet. Hvad skulde ogsaa bevæge mig til at hulle en Tro, som spottes af Tidssalderen og agtes selv af de mere Andstæfulte og Milde for et vist Tegn paa Sværmeri og Indkærnet Forstand? Jeg hører dog i Sandhed ikke til de Glendige, som ønske at sponde trykt under Korset, og traagede jeg efter Naarværelses behøvede jeg ikke at stræbe til den paa en saa foragtet og tornesfuld Vej. En langt mageligere ligger for mig, thi jeg tør sige, at Gud har udrustet mig med Evner og Kundskaber som, naar jeg vilde misbruge dem til at smigre Tidssalderen og den væktemåade, eller ogsaa kun lade dem være uansøgte, maatte sikkre mig Indest og Berømmelse. Daa til, ja offindig maatte jeg være, om jeg vilde forsage disse Ting og udholde mangen haard Kamp for at kunne det, for midt Spøt og Hånst at vinde et Navn mellem de Sværmeris Ræ, forvitrede Hoveder, der satte en Værd i at have deres Mening for dem selv. Ja Kulde ikke tro, at enten mit offentlig eller private Liv berettiger Noget til en saadan Formodning, og der bliver da ingen behøgende Grund til min Afhærd tilsværs, uden den som jeg for Guds Ånsyn tør vidne at være den sande: jeg troer og derfor taler jeg, Derfor vil jeg med Guds Hjælp aldrig hèle mig for Tidens Afguder, om de end tilbode mig alle Verdens Nisser og deres Hærligheder, derfor vil jeg, medens Man kalder mig Sværmer ja vel endog Fanatiker, rolig vandre min beskikkede Vej og ene kæmpe med Kandens Sværd.

Ligesaa utilbørlig som hin Formodning vilde være, er den Beskyldning af Aam. at jeg venter Sværelandets og hele Verdens Igenløsning af visse

dogmatiske Formularers Genindførelse og offentlig Vedendelse. Aam. kalder selv denne offindige Forventning uformelig mod mine historiske Kundskaber og Overblik; men hvorledes kommer han da til at tro dem forenede hos mig? Har jeg nogeninde anpriset en Tro som kun er et Wunderweir? Ja, gælder jeg ikke netop enhver Leilighed til at beskæmpe den? Har jeg ikke tit og ofte sagt at den Tro paa det Guddommelige som før har gæstet Sirkaten og som ene kan genløse den, maa indbringe det hele Menneske og aabnbare sig i al hans Digt og Tragten. Ansaa Aam. Lærdommene om Bibelens guddommelige Oprindelse og om Kristi Forsoning for blotte dogmatiske Formularer, da kunde han fra et uhistorisk Stand le ad mine Forventninger, men en saadan Mening har han ingenlunde vedfænt sig, og jeg ved at han har historisk Overblik nok til at vide, hvilken Kraft Troen paa hine Lærdomme kan indgyde Mennesket og hvor store Værdier den har stættet under Lidenes Løb. Fra alle Sider er der mig da høit ubegribeligt hvorledes Aam. kunde overtale sig til, ved en saa fæo Vending, at fremstille mine Forventninger og Beskrævelser i et latterligt Løb, og han havde ingen Ret til at vrede paa mig, om jeg anklagede ham for, her at have brugt et uværdigt Konfæres.

Endelig er der endnu en Udtalelse af Aam. som synes ubetydelig, men som jeg ikke kan anfæ derfor. Han siger at mine Læsere maa finde sig i af mig at anses for og kaldes Vantro, hvis de hid og her antage nogle poetiske Scener for Fantastisk, som jeg vil have anseet for virkelige Facta. Detragtede jeg Historien, lig mange andre Digtere, som en Dværg af Stof, jeg havde Lov til at behandle og, som det heber, forfænte efter Lykke og Lune, da maatte hin Udtalelse være mig ligegyldig. Nu er det derimod min høieste Kætraa som Digter, at Sandhed og ogsaa i Historien maa være min Muses Kendemærke, jeg troer at Digteren ogsaa dertil fik Berettiget, at han med det skulde stræbe at opbæge Begivenhedernes sande Stikfæle og Sammenhæng, ligesom det overalt er hans Kald, at sive og aabnbare Guddommens laantige Spor. Paa den poetiske Klædning nær, siger og mener jeg det Samme i Prosa som i Vers, og ingen Beskyldning kan da være mig fra denne

End mere nærgaende, end den, at jeg følger
 Løgn for Sandhed, at jeg alvorlig vil indbilde
 mine Læser at Noget er historisk Factum, som
 dog er et blot Kantastspil. Blev denne Mening
 om mig almindelig, maatte jeg, om det kunde
 hjælpe, bortkaste Harpen, thi for at lindre Dret og
 forlyste en ærkeløs Kantast græder jeg ei dens
 Stræng, dertil er min Tid for knap og mit Kald
 for hellige. Hvad har nu foranstillet hin Be-
 skuldning? At jeg i Høretalen sagde om min
 Mindegang over Morten Vorup og den, paa Klæb-
 ningen nær, staar i Marmora Danica som et stort
 historisk Factum. Er dette Løgn da er jeg med
 Rette bestraffet, men det er vittetlig Sandhed.
 Staar der ikke paa, IIS at Vorup i sit 24de Aar
 underlig drevet af Høgedens Sag og Trudsel fra
 Een til Skolen *), at han i Domkirken gjorde
 det Løfte at tjene Gud i Skolen al sin Tid, at
 han holdt sit Løfte og opbrugte de Mønd, som
 blev de vigtigste Redskaber ved Reformationens
 Indførelse i Danmark? Er det ikke ogsaa sandt,
 at Vorup maa være kommen i Skolen netop det
 Aar, da Lutfer fødtes? Det kommer jo ikke her
 an paa, om det var Litterens Syn, der nærede
 Vorups Tillid til Gud, om det var Mortens Nat
 og ligeoverfor Altertavlen, han gjorde sit Løfte
 eller ei, disse Ting ere ikke Udnyttelser, men høere
 til de pædagogiske Muligheder, hvorved Digteren saar
 at erstatte Savnet af de udfærdede Smaatræk i det
 historiske Billede. Hovedsagen er den, at Forsynet,
 medens Lutfer fødtes og vorde i Lybkiand ogsaa
 i Danmark paa underlige Maader fødte Om-
 stændighederne til hans Læres Modtagelse. Vorups
 Hændelser og Sværter ere kun et Led af Røden,
 men upaatvilelig et Hovedled, som pædagogisk kan
 forestille den hele. Nu dømmes hver kundig Læser,
 om jeg har solgt tomt Kantastspil for Sandhed,
 og om jeg ikke med Jule kalder dem Vantro, som
 ei her vilde erkende Spor af Forsynets Styrelse.
 Det mildeste, men dog maaske det sandeste jeg da
 her og vel i det Hele kan sige om Aam. er, at
 han har forfæstet sig, men det maatte en Decen-
 sent allermindest.

*) Jeg har siden seet, at Worm har et andet Hæ-
 tal, men ved ei paa hvad Grund. I Hoved-
 sagen er det ogsaa ligegyldigt.

Til Slutning skker jeg herved Anmelderens
 Erklæring om, hvorvidt jeg i de Ting Andre kan
 vide har læst, eller ikke, samt om, hvorvidt han
 ved sin underlige Tale om Affæretion havde stude
 at stemple mig som en Hykler. Jeg skker og
 venter en Erklæring, som kan samme sig for en
 redelig Mand, som, naar han har læst Skogge
 paa sin Næstes Sindelag, enten sigesrem vedtaaar
 det som sin Mening, eller tilstaae sin Ubetænk-
 sshed. En undvigende Dom vilde bestemme ham
 selv, og Tausghed erklærer jeg herved, for Løgn paa
 en slet Sag.

N. F. S. Grundtvig.

Til det læsende Publicum, om Doctor
 Bades i Kpen som Historieforfatter, og
 om hans Angreb paa mine Ungdoms-
 vandringer i Fædrelandet.

(Slutning.)

Dette er i Almindelighed min Dom om Doctor
 Bades som Historieforfatter. Jeg ved ogsaa, at
 den noget nær er Aleres, og deriøndt saadanne
 Mænd, hvis Aand og Indsigter give deres Dreem-
 me Vægt; Kiønde ikke enhver finder sig befriet til
 saaledes uden Skul at ytre sin Mening, som her
 er Keet; ja nogle maa see ere Hyltere nok til at
 have smigrende Roes paa deres Læser, medens de
 i Hjertet hverken agte Forfatteren eller Manden.
 Hvad mig angaar, da er min Roes, som min
 Daddel, reen og freimodig, og min uroffelige Tro:
 at intet Genlyd har affolde den, som offentlig vil
 ytre sine Meninger, fra at kundgiøre sin viese-
 lige Overbeviisning, hvad enten denne skulde stude
 Mænge eller Faa; thi uden saadan Oprigtighed
 kan ingen Selvtændighed gives, og Sandhed aldrig
 findes. Ikke at Doctor Bades misbilliger noget
 eller Alt i mine Ungdomsvandringer, men at han
 paa en haanende og slev Maade angriber det han
 misforstaaer, har bragt mig til at tage til Hjem-
 male. Hans af nedrevende Roes og spottende
 Daddel sammenvævede Udsald, har jeg gienzielt
 med en saaben Veltændelse af min Tro om hans
 Værd som Historieforfatter. Her at belægge enhver

